

Andet Afsnit.

Universitetets, Kommunitetets og den polytekniske Lærestalts økonomiske Anliggender.

A. Almindelige Bestemmelser og Forhandlinger samt Afgjørelser af enkelte Tilfælde.

I. Universitetets Almanakprivilegium.

Under 30te Oktober 1901 anmodede Kirke- og Undervisningsministeriet, da det havde under Overvejelse at forhøje Prisen for Universitetets Almanak fra 16 til 20 Øre, Konsistorium om fra Almanakkomiteen at indhente en Udtalelse om, hvilken Forhøjelse der som Følge deraf forventes at maatte fastsættes i Stempelafgiften for fremmede Almanakker.

Konsistorium indsendte under 21de November s. A. en Skrivelse fra Almanakkomiteen, hvori det bemærkedes, at naar det i Ministeriets Skrivelse udtaltes, at det var under Overvejelse at forhøje Prisen for Universitetets Almanak fra 16 til 20 Øre, vilde Prisen for et uhæftet Exemplar, den eneste Form, hvorunder Universitetet forhandlede Almanakken, være at forhøje fra 15 til 19 Øre. Almanakkens Hæftning besørgedes nemlig af Forhandlerne. Som Følge af den anførte Forhøjelse mente Almanakkomiteen, at Afgiften til Universitetet af Almanakker og Kalendere, som med Universitetets Tilladelse udgives af andre end Universitetet, vilde være at forhøje saaledes: a. naar hele den danske Almanak optages, fra 12½ til 16 Øre pr. Expl., b. naar der optages, hvad der indeholdes i den lille Kontorkalender, fra 8 til 10 Øre pr. Expl. og c. naar der ikkun optages en Dagfortegnelse med Angivelse af Helligdage, fra 4 til 5 Øre pr. Expl.

Under Hensyn til at Afgiften af Kalendere med Optagelse af, hvad der indeholdes i den lille Kontorkalender, under Litr. b. foresloges forhøjet fra 8 til 10 Øre, troede Almanakkomiteen tillige at burde foreslaa, at Prisen for den af Universitetet udgivne lille Kontorkalender ligeledes forhøjedes fra 8 til 10 Øre. Prisen for de øvrige paa Universitetets Forlag udkommende Almanakker og Kalendere, nemlig den islandske Almanak, den færøiske Almanak, den store Kontorkalender og Skrive- og Rejsekalenderen foreslog Almanakkomiteen til at forblive uforandrede, nemlig henholdsvis 10 Øre, 10 Øre, 15 Øre og 1 Kr.

Komiteen bemærkede, at saafremt foranførte Forslag maatte vinde Bifald og derhos bringes til Anvendelse allerede paa Almanakken for 1903, vilde den i Anmærkningerne til Finanslovforslaget for 1902—1903, jfr. Rigsdagstidende 1901—1902 Tillæg A. Sp. 1071—72, som forventet Brutto-Indtægt af Almanakken opførte Sum af omtrent 61000 Kr. kunne forhøjes med 16500 Kr. og det under Universitetets Indtægtspost 3, Indtægter af Almanakprivilegiet, opførte Beløb 48200 Kr. med 16500 Kr. til 64700 Kr. Komiteen udtalte, at det vel var muligt, at den forhøjede Afgift vilde kunne medføre en Nedgang i Antallet af de Almanakker, der indsendtes til Stempling, men da Indtægtsposten ifølge Anmærkningerne til Finanslovforslaget ikkun var anslaaet, ansaa Komiteen det ikke for nødvendigt af sidstnævnte Grund at beregne en lavere Indtægt af Prisforhøjelsen.

Endvidere oplyste Almanakkomiteen, at Almanakkens Omfang af 2 Ark, der var fastsat ved kgl. Resolution af 22de Marts 1847, oftere havde vist sig at afgive for lidt Plads til det, der af Universitetet kunde ønskes optaget i den, og særligt havde det kgl. danske Landhusholdnings-selskab ønsket jævnligt at kunne give sine Artikler et større Omfang. Fra en anden Side maatte det i Tilfælde, hvor Private hæftede anden Text til den indkjøbte Universitets-Almanak, anses ønskeligt paa en fremtrædende Maade at kunne betegne Grænsen for Universitetets Ansvar. Almanakkomiteen foreslog derfor at forsyne Universitetets danske Almanak med et Omslag af farvet Papir. Dette tænkte Komiteen sig benyttet saaledes, at Almanakkens Titel og Siden med „Nærværende Aar regnes o.s.v.“ samt Mosaiske Festdage blev flyttet over paa 1ste og 2den Side, at Artiklen fra Statsanstalten for Livsforsikring blev anbragt nederst paa Omslagets 3die Side, medens Plakaten af 5te August 1831 og „Denne Almanak forhandles o. s. v.“ blev flyttet over paa Omslagets 4de Side og saaledes at der herunder blev sat et Aftryk af Universitetets Segl (til tydelig Betegnelse af Afslutningen af Universitetets Almanak). Ved denne Foranstaltning vilde der vindes omtrent $3\frac{1}{2}$ Side til Indhold af almen-nyttig Interesse. Denne Udvidelse af Almanakken vilde bevirke, at den ved formævnte Prisforhøjelse af Almanakken indtrædende Forhøjelse af Brutto-indtægten vilde blive noget mindre. Prisforhøjelsen for den hæftede Almanak fra 16 til 20 Øre, der *uden* Omslag vilde medføre en Prisforhøjelse for den uhæftede Almanak fra 15 til 19 Øre, vilde nemlig *med* Omslag ikkun medføre en Prisforhøjelse for den uhæftede Almanak fra 15 til 18 Øre, en Følge af, at Omslaget medførte den dobbelte Udgift for Almanakkens Forhandlere til Hæftning. Heraf vilde da følge, at den i Anmærkningerne til Finanslovforslaget som forventet Brutto-Indtægt af Almanakken opførte Sum af omtrent 61000 Kr. ikkun vilde kunne forhøjes med 14800 Kr. Fremdeles vilde paa Grund af det tilkomne Omslag den i Anmærkningerne til Finanslovforslaget opførte Udgift til Papir være at forhøje fra 4800 Kr. til 5670 Kr. og Udgiften til Trykning fra 3800 Kr. til 4030 Kr. Herefter vilde da i selve Finanslovforslaget Universitetets Indtægtspost 3 kunne forhøjes fra 48200 Kr. til 61900 Kr., altsaa med 13700 Kr.

Konsistorium foreslog — for saa vidt Ministeriet maatte tage Bestemmelse om at forhøje Prisen for Universitetets Almanak fra 16 til 20 Øre pr. hæftet Expl. — at Almanakkens Omfang af 2 Ark, der var fastsat ved kgl. Resolution af 22de Marts 1847, søgtes udvidet med 4 Sider, at Prisen for Universitetets fuldstændige Almanak forhøjedes fra 15 til 18 Øre pr. uhæftet Expl., for saa vidt fornævnte Udvidelse bifaldtes, og i modsat Fald til 19 Øre pr. uhæftet Expl., samt iøvrigt de nedenfor anførte Forhøjelser.

Konsistorium bemærkede med Hensyn til den Anvendelse, som Almanakkomiteen havde tænkt sig for de til Almanakken tilkommende 4 Sider, at det, saafremt Forslaget til Almanakkens Udvidelse maatte blive bifaldet, i saa Henseende efter indhentet Erklæring fra Almanakkomiteen vilde drage Omsorg for en nærmere Ordning indenfor de bestaaende Regler for Almanakkens Indhold.

Ved Skrivelse af 12te December 1901 meddelte Ministeriet Konsistorium, at det ved kgl. Resolution af 10de s.M. var bifaldet, at Omfanget af Universitetets Almanak udvidedes med 4 Sider, og at denne Forandring maatte træde i Kraft for Almanakken for Aaret 1903. Ministeriet tilføjede, at det havde fastsat Prisen for Universitetets Almanak til fremtidig at være 20 Øre pr. hæftet Expl., med Hensyn til hvilket Punkt der var stillet Forslag om en Forhøjelse af Universitetets Indtægtspost 3 for Finansaaret 1902—1903, jfr. Rigsdagstidende 1901—1902 Tillæg B. Sp. 357—58, samt bifaldt derhos,

„at Prisen for den af Universitetet udgivne fuldstændige Almanak forhøjes fra 15 til 18 Øre pr. uhæftet Expl.,

at Prisen for den af Universitetet udgivne lille Kontorkalender forhøjes fra 8 til 10 Øre pr. Expl., samt

at Afgiften til Universitetet af Almanakker og Kalendere, som med Universitetets Tilladelse udgives af andre end Universitetet, forhøjes saaledes:

a) naar hele den danske Almanak optages, fra 12½ til 16 Øre pr. Expl.,

b) naar der optages, hvad der indeholdes i den lille Kontorkalender, fra 8 til 10 Øre pr. Expl.,

c) naar der ikkun optages en Dagfortegnelse med Angivelse af Helligdage, fra 4 til 5 Øre pr. Expl.“

Efter Almanakkomiteens Indstilling bifaldt Konsistorium under 14de Maj 1902 det af Komiteen fremsatte Forslag om Benyttelsen af det tilkomne Omslag om Universitetets danske Almanak paa følgende Maade: Almanakkens Titel og Siden med „Nærværende Aar regnes o. s. v.“ samt Mosaiske Festsdage flyttes over paa Omslagets 1ste og 2den Side, og Artiklen fra Statsanstalten for Livsforsikring anbringes nederst paa Omslagets 3die Side, medens Plakat af 5te August 1831 og „Denne Almanak forhandles o. s. v.“ flyttes over paa Omslagets 4de Side, saaledes at der herunder, til tydelig Betegnelse af Afslutningen paa Universitetets Almanak, sættes et Aftryk af Universitetets Segl.

Ved Skrivelse af 26de Maj 1902 bifaldt Ministeriet, efter Almanakkomiteens og Konsistoriums Indstillinger, „at de 4 Sider, hvormed Universitets danske Almanak efter kgl. Resolution af 10de December 1901 er bleven udvidet, første Gang for Aaret 1903, tillades anvendte som Omslag efter den hoslagt tilbagefølgende Prøve, trykt paa graaligt Papir.“ Konsistorium henviste i sin Indstilling til, at Almanakken i Henhold til Ministeriets Bestemmelse af 20de Marts 1855 trykkes paa hvidt Papir.

— Efter Almanakkomiteens og Konsistoriums Indstillinger bifaldt Ministeriet under 5te Maj 1902, at der meddeltes Papirhandler L. Levison jun. af Kjøbenhavn Tilladelse til at optage Universitetets fuldstændige Almanak for Aaret 1903 og indtil videre i et Skrift, som agtedes udgivet under Titel af „*Steensens illustrerede Almanak*“, paa følgende Vilkaar:

„1. Til Erstatning for det Tab, der paaføres Universitetet ved Udgivelsen af bemeldte Almanak, betales 16 Øre pr. Exemplar til Universitetskvæsturen, der udleverer de trykte Exemplarer, efter at de ere blevne forsynede med Universitetets Stempel. Ved Partiindløsning af i det mindste 50 Exemplarer erholdes en Rabat af 20 pCt.;

2. Paa Skriftets Titelblad, ikke blot paa Omslaget, skal være anført Almanakkens Navn med udtrykkelig Angivelse af, at den er beregnet til Kjøbenhavns Observatorium af C. F. Pechüle, og forneden Almanakudgiverens og Trykkeriets Navne;

3. Særskilt Salg af den kalendariske Del af ovennævnte Skrift er ikke tilladt;

4. Inden Stemplingen finder Sted, bliver et fuldstændigt Exemplar af Skriftet hvert Aar at afgive til Almanakkomiteen;

5. Alle Exemplarer blive direkte fra vedkommende Trykkeri at afgive til Universitetskvæsturen, ledsaget af Trykkeriets Attest om Oplagets Størrelse;

6. Alle Omkostninger afholdes af Udgiveren;

7. De Exemplarer, som ikke benyttes, kunne i uskadt Stand tilbageleveres Universitetskvæsturen inden 31te December i det Aar, for hvilket Almanakken gjælder, og vil den erlagte Afgift for disse Exemplarer da blive tilbagebetalt;

8. Restoplaget kan erholdes udleveret efter den 1ste April næste Aar;

9. Naar der er erlagt Afgift af 25000 Exemplarer, ville de næste 5000 Exemplarer blive udleverede uden Afgift, og naar Oplaget forøges ud over 30000 Exemplarer, vil der blive udleveret 1000 Exemplarer uden Afgift, hver Gang der er betalt for 5000 Exemplarer. Benyttes den her indrømmede Rabat, bortfalder den under Post 7 anførte Ret til ved Aarets Udgang at faa Afgiften tilbagebetalt for usolgte Exemplarer.“

— Ved Skrivelse af 28de Juni 1902 meddelte Ministeriet efter Almanakkomiteens og Konsistoriums Indstillinger Aktieselskabet Provinsboghandlernes Almanakforlag Tilladelse til at optage Universitetets fuldstændige Almanak i et Skrift, som agtedes udgivet under Titel „*Hver Mands Almanak*“ for 1903 og indtil videre, paa samme Vilkaar som for Steensens Almanak.

— Efter Almanakkomiteens Indstillinger meddelte Konsistorium Tilladelse til Optagelse af en Kalender i en af Forlagsboghandler J. L. Wulff udgivet „*Lommebog for Jurister*“ for 1902 og indtil videre, Konsistoriums Skrivelse af 27de November 1901, og i en af Aktieselskabet „De forenede Bagermestres Rugbrødsfabrik i Kjøbenhavn“ udgivet „*Lommebog for Bagermestre*“ for Aaret 1902, Konsistoriums Skrivelse af 21de December 1901, for begge mod en Afgift af 8 Øre pr. Expl., og ved Skrivelse af 9de September s. A. Tilladelse til Optagelse af en Dagfortegnelse mod en Afgift af 4 Øre pr. Exemplar i en af Aktieselskabet „Dansk grafisk Forening“ i Kjøbenhavn udgivet „*Ungdommens Noterbog og Kalender*“.

— Efter at Konsistorium fra Ministeriet havde modtaget et Andragende fra Brødrene Müller, Randers Materialhandel, om Tilladelse til at maatte lade trykke og indhæfte Avertissementer mellem Bladene i Universitetets Almanak, indstillede Konsistorium under 22de Oktober 1901 til Ministeriet, at det tilkjendegaves Andragerne, at det med Hensyn til den af dem ansøgte Tilladelse maatte have sit Forblivende ved Ministeriets Resolution af 10de Januar 1901, jfr. Univ. Aarb. f. 1900—1901 S. 1011.

— I Henhold til Almanakkomiteens Indstilling bifaldt Konsistorium under 17de Oktober 1901, at der tilskreves Handelsforeningen i Aalborg i Anledning af et af den indgivet Andragende, „at der ikke fra Konsistoriums Side vil blive gjort Skridt mod den af Foreningen ønskede Hæftning af et Annoncetillæg til den paa Universitetets Forlag udkomne Almanak for 1902, saaledes at Annoncerne hæftes bag efter Almanakkens sidste Side, og uden Omslag om selve Almanakken, dog paa Betingelse af, at det tilhæftede Annoncetillæg — for hvilket Konsistorium er uden Ansvar — forsynes med et Omslag, paa hvis første Blad den forreste Side kun er benyttet til en Titel for Annoncetillæget, medens Indersiden af Omslagets første Blad kun er benyttet til et Aftryk af Konsistoriums nærværende Skrivelse in extenso“.

— I Anledning af at Bogtrykker Mammen i Aarhus havde trykt en af G. O. Bartholdy sammesteds udgivet Erindringsliste for 1900—1901, hvori der uden Universitetets Tilladelse fandtes optaget en Datoviser for 1901, blev det efter Almanakkomiteens og Konsistoriums Indstillinger ved Ministeriets Skrivelse af 5te April 1902 efter Omstændighederne tilladt, at der ikke rejstes Sag mod Bogtrykker Mammen, dog paa Vilkaar, at han inden Retten vedtog i Mindelighed at erlægge en Bøde efter Politimesterens nærmere Bestemmelse, dog ikke under 40 Kr.

II. Byggeforanstaltninger m. m. ved Universitetet, Kommunitetet og den polytekniske Lærestanstalt.

Paa Finansloven for 1902—1903 blev paa Universitetets Udgiftspost 9. a. 2., Hovedstandsættelser, bevilget: Til Anskaffelse af et Orgel med Pulpitur og tilhørende Trappe til Bringstrup Kirke 1272 Kr., jfr. under

Universitetets Landsbykirker; til Indlæggelse af elektrisk Lys i det mineralogisk-geognostiske Museum 1154 Kr., jfr. foran S. 85; til delvis Ombygning af Drivhuset i den botaniske Have 3787 Kr.; til Hovedreparation af de to saakaldte Formeringshuse i samme Have 2275 Kr. og til Olie-maling af Vindueskarme m. m. i det kemiske Laboratorium og det mineralogiske Museum 790 Kr., jfr. Rigsdagstidende 1901—1902 Tillæg A. Sp. 1117—18.

— Paa Tillægsbevillingsloven for 1901—1902 blev paa Universitetets Udgiftspost 9. a. 2., Hovedistandsættelser, bevilget: til Belægning af Universitetets Loftsgulv over Forsalen med Linoleum 1006 Kr. 75 Ø.; til en Vandledning ved Egeslevmagle Kirke 940 Kr. og til Anlæggelse af en Assistentskirkegard ved Kastrup 30050 Kr. Angaaende sidstnævnte Kirkegaard vil blive givet Meddelelse i Univ. Aarb. f. 1902—1903.

— Beløbet paa Universitetets Udgiftspost 9. a. 1., Vedligeholdelsesudgifter, blev paa Finansloven for 1902—1903 forhøjet med 333 Kr. til Udgifter til et regelmæssigt aarligt Tilsyn med samt til almindelig forekommende Reparations- og Vedligeholdelsesarbejder ved Lynledningerne vedrørende Universitetet, zoologisk Museum, Universitetsbibliotheket, astronomisk Observatorium, Museumsbygningen i botanisk Have, Skorstenen og Palmehuset i samme Have, mineralogisk Museum og kemisk Laboratorium samt Ledøje Kirke, jfr. Rigsdagstidende 1901—1902 Tillæg A. Sp. 1115—1118.

— Paa Kommunitetets Udgiftspost 7. a. 2., Hovedistandsættelser, blev paa Finansloven for 1902—1903 bevilget: 2030 Kr. til Istandsættelse af Værelserne paa Regensens 6te Gang og den derværende Trappegang; 480 Kr. til Nedrivning af en Hegnsmur, Opsætning af Stakit og et Plankeværk ved det af Kommunitetet erhvervede Areal af Sjællands Bispegaards Grund og 500 Kr. til Arealets Omdannelse til et Haveanlæg, jfr. Univ. Aarb. f. 1897—98 S. 918—28. I Anmærkningerne til Finanslovforslaget blev bemærket, at en Del af Sjællands Bispegaards Grund i Henhold til Bevilling paa Finansloven for 1897—98, jfr. Rigsdagstidende 1896—97 Tillæg A. I. Sp. 1009—12, var blevet erhvervet af Kommunitetet. Konsistorium havde anset det for ønskeligt, at det erhvervede Areal, paa hvilket der i Tiden tænktes opført en Bygning, allerede nu toges i Brug i Universitets-Øjemed, og havde derfor foreslaaet, at Arealet sattes i Forbindelse med den imellem Universitetets Bygninger imod St. Pederstræde og mod Studiestræde liggende Gaard og omdannedes til et Haveanlæg, til hvilket Studenterne i den mildere Aarstid kunne have Adgang i Frikvartererne, jfr. Rigsdagstidende 1901—1902 Tillæg A. Sp. 1137—39. Til Vedligeholdelse og Pasning af dette Haveanlæg blev paa Udgiftspost 7. b. 2., bevilget et aarligt Beløb af 100 Kr., jfr. l. c. Endelig blev paa Udgiftspost 7. a. 2. bevilget et Beløb af 295 Kr. til Indretning af et Cycleskur i Regensens Gaard, jfr. foran S. 113.

— Paa den polytekniske Læteanstalts Udgiftspost 13. b., Hovedistandsættelser, blev paa Finansloven for 1902—1903 bevilget til Anskaffelse af en ny Fødepumpe m. v. til Dampkjedelanelæget 2460 Kr. og til Omdannelse af Loftsetagen i den nordre Fløj af Læreanstalten 11315 Kr.

Men Hensyn til den sidste Bevilling blev i Anmærkningerne til Finanslovforslaget f. s. A., bemærket, at Anstaltens Direktør havde anført, at disse Arbejder vare en Fortsættelse af de ved Bevillinger paa Finanslovene for 1899—1900 og 1901—1902 udførte, som tilsigtede Inddragelse af Loftetagen til Brug for Undervisningen. I Aaret 1899 blev ca. $\frac{1}{3}$ af Loftetagen i den nordre Fløj indrettet til Optagelse af Modelsamlingen, i 1901 indrettedes ca. $\frac{4}{5}$ af Loftetagen i den søndre Fløj til Brug for Tegneundervisningen. Det foreliggende Forslag gik ud paa at indrette de resterende $\frac{2}{3}$ af Loftetagen i den nordre Fløj væsentlig til Optagelse af Anstaltens Samlinger. Dermed vilde hele Arbejdet i alt væsentligt være afsluttet, idet den i søndre Fløjs Loftetage resterende $\frac{1}{5}$ allerede benyttedes af det fysiske Laboratorium som Materielkammer, jfr. Rigsdagstidende 1901—1902 Tillæg A. Sp. 1157—58. Beløbet paa Læreanstaltens Udgiftspost 13. a., Vedligeholdelsesudgifter, blev forhøjet med 37 Kr. til Bestridelse af Udgifterne ved regelmæssigt aarligt Tilsyn med og Vedligeholdelse af Læreanstaltens Lynledning.

— Endvidere blev paa Finansloven for 1902—1903 Beløbet paa Universitetets Udgiftspost 9. b. 2. forhøjet med 730 Kr. til Brændsel til Varmeapparatet i Universitetsbygningen til Opvarmning af Forsalen og Korridorerne, jfr. Rigsdagstidende 1901—1902 Tillæg B. Sp. 1451—54, og med 100 Kr. paa denne Konto og 50 Kr. paa Kommunitetets Udgiftspost 7. b. 2. til Forhøjelse af Beløbet for Gadefejning udfor Universitets- og Kommunitetsbygningerne mod Frue Plads, Fiolstræde, Krystalgade og Nørregade fra 600 Kr. til 750 Kr., jfr. Rigsdagstidende Tillæg A. Sp. 1119—20 og 1139—40, samt Beløbene paa den polytekniske Læreanstalts Udgiftsposter 14, Skatter og Afgifter, og 15, Gasbelysning, Brændsel m. m., forhøjede med henholdsvis 500 Kr. af Hensyn til, at Vandforbruget var blevet større paa Grund af den stedse stigende Benyttelse af Undervisningen, og med 2000 Kr. paa Grund af stigende Brændselsforbrug, da Anstalten havde faaet 3 Dampkedler i Stedet for 2 hidtil.

III. Besættelse af Skolelærerembedet i Faxe.

Efter at Embedet som Førstelærer ved Faxe Skole, Faxe Sogn, Præstø Amt, var blevet ledigt ved Lærer Frantzens Afgang, udnævnte Konsistorium, der har Kaldsret til dette Embede, efter forud gaaende Bekjendtgjørelse og efter Indstilling fra Faxe Sogneraad under 17de November 1901 Lærer ved Thorupmagle Skole, Thorup Sogn, Laurits Andreas Oskar Petersen til Førstelærer ved Faxe Skole. Embedets Indtægter ere: 1) Begyndelsesløn 1100 Kr., hvori afkortes for Jordlod 178 Kr., for Fourage 113 Kr. 92 Øre og for Accidenser 217 Kr. 19 Øre. Højtidsofferet er afløst; 2) Kirkesangerløn 100 Kr.; 3) Løn som Kirkebyens Lærer 50 Kr.; 4) Magister Rasmus Svendsens Legat 10 Kr. 66 Øre; 5) anordningsmæssig Bolig, Have og Brændsel. Jordlodden, for Tiden bortforpagtet, udgjør ca. $4\frac{1}{2}$ Td. Land, af Hartkorn 6 Skpr.